

Jazyk kramářských písní z období 17. a 18. století

Jazyk kramářských písní stál v české diachronní lingvistice prozatím stranou většího zájmu. Objevují se však některé názory, které jazyk této produkce považují za „úpadkový“, „pokleslý“ apod. (viz např. Michálková 1963, 209–210), a to zcela v souladu s obecnými názory na jazyk analyzovaného pobělohorského období, které v průběhu 20. století převládaly (viz např. Cuřín 1985, Vondrák 1926).

Cílem příspěvku je v první řadě stručně nastínit dosavadní poznatky o jazyku kramářských písní, eventuálně o jazyku daného období (zaměřujeme se přitom zejména na publikace o vývoji češtiny, na dějiny české literatury a dílčí studie či monografie), ve druhé řadě pak na konkrétním jazykovém materiálu objasnit některé jevy z oblasti fonologie a morfologie, které byly autory zmíněných sekundárních zdrojů chápány jako „úpadkové“. Toto objasnění bude realizováno na základě usouvztažnění popisovaných jevů k dobovému úzu reprezentovanému v dobových mluvnicích či gramatikách.

Analýza jazyka kramářských písní bude dále realizována na základě dvou hlavních kritérií: 1. doba vzniku kramářských tisků (17./18. století); 2. tematika kramářských písní (písně duchovní / písně světské). Hlavním úkolem výzkumu z hlediska těchto kritérií je tedy demonstrovat, zda existují difference mezi jazykem kramářských písní 17. století na straně jedné a jazykem kramářských písní 18. století na straně druhé. Stejně tak budou zachyceny případné difference mezi jazykem kramářských písní duchovních a světských.

Literatura

Cuřín, F. (1985): *Vývoj spisovné češtiny*. Praha: SPN.

Daňhelka, J. – Hrabák, J. ad. (1959): *Dějiny české literatury I. Starší česká literatura*. Ed. J. Hrabák. Praha: Nakladatelství ČSAV.

Havránek, B. (1936): *Vývoj spisovného jazyka českého. Československá vlastivěda, řada II. Spisovný jazyk český a slovenský*. Praha: Sfinx, Bohumil Janda.

Havránek, B. (1980): *Vývoj českého spisovného jazyka*. Praha: SPN.

Michálková, V. (1963): K jazyku kramářských písní. In: *Václavkova Olomouc 1961. Sborník referátů a diskusních příspěvků o kramářské písni*. Dvořák, J. – Kvapil, J. Š. (eds.), Praha: SPN, s. 209–226.

Šlosar, D. – Večerka, R. ad. (2009, 3. opravené a doplněné vyd.): *Spisovný jazyk v dějinách české společnosti*. Brno: Host – vydavatelství, s. r. o.

Vondrák, V. (1926): *Vývoj současného spisovného českého jazyka*. Brno: Filosofická fakulta.

Weingart, M. (1918): *Vývoj českého jazyka*. Praha: J. R. Vilímek.